

Implementering og administration af kvælstofkvoterne og de andre nye krav

En væsentlig del af Grøn Vækst-aftalens beslutninger om kvælstof indføres i gødskningsloven. Loven forventes at træde i kraft 1. januar 2010.

Chefkonsulent, souschef Anni Kær Pedersen
Plantedirektoratet
akpe@pdir.dk

Grøn Vækst-aftalen forudsætter en reduktion af kvælstofudvaskningen til vandmiljøet med 19.000 tons frem til 2015.

4.500 af disse tons forventes at blive nået ved en ændring af gødskningsloven. Resten forventes at blive fundet ved andre virkemidler, herunder målrettede virkemidler som vådområder og randzoner. Fra 2012 skal der gennemføres en grøn omlægning af kvælstofreguleringen til et markedsorienteret system, som udgangspunkt med omsættelige kvælstofkvoter.

Ændring af gødskningsloven

Den 29. oktober 2009 blev der i Folketinget fremsat et lovforslag om ændring af gødskningsloven. Den nuværende gødskningslov bestemmer, hvor meget kvælstof den enkelte jordbruger må anvende på sine arealer, at jordbrugere skal lave efterafgrøder, og at jordbrugeren skal indberette et gødningsregnskab hvert år.

Forslaget indeholder en væsentlig del af Grøn Vækst-pla-

nens beslutninger om kvælstofregulering og indeholder som noget nyt dyrkningsmæssige krav som for eksempel forbud mod jordbearbejdning på visse tidspunkter. Lovens formål er derfor tilpasset, således at den også omfatter nye dyrkningsrelaterede tiltag om at begrænse udvaskningen af kvælstof.

Da de nye regler ikke er vedtaget i Folketinget i skrivende stund (december 2009) er denne skriftlige præsentation med forbehold for den efterfølgende folketingsbehandling og de ændringer, som denne måtte medføre.

De nye reguleringer, som er omtalt i lovforslaget er følgende:

1. Ingen jordbearbejdning før forårssåede afgrøder

Den nye regel foreslås indført for at nedsætte kvælstofudvaskningen i vinterperioden ved at udskyde jordbearbejdningen efter høst.

Tanken er, at der i første omgang bliver fastsat regler om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning fra høst af

forfrugt til 1. november på lerjord og 1. februar på sandjord. På bekendtgørelsesniveau vil der senere blive fastsat regler, der giver mulighed for at nedvisne plantedække. Tiltaget betyder, at den ukrudtsbehandling, der hidtil er sket ved mekanisk jordbearbejdning i efteråret fra høst til henholdsvis 1. november på lerjord og 1. februar på sandjord, fremover fortrinsvis skal ske i foråret.

2. Forbud mod pløjning af fodergræs

Ved omlægning af fodergræsarealer frigøres store mængder af kvælstof. Ved at udsætte omlægningstidspunktet af fodergræs fra om efteråret til om foråret mindskes udvaskningen af kvælstof.

Det er i lovforslaget foreslået, at omlægning af fodergræsmarker som hovedregel ikke må finde sted i perioden 1. juni til 1. februar. Dog vil der blive fastsat regler om, at omlægningstidspunktet i forbindelse med omlægning fra fodergræs til fodergræs kan udsættes til 15. august.

3. Efterafgrøder

Krav om, at der skal etableres yderligere efterafgrøder sker for, at de næringsstoffer, der er i jorden i efteråret skal opsamles i plantemasse i stedet for at blive udvasket med nedadgående vandbevægelser i løbet af vinteren.

De 140.000 ha yderligere efterafgrøder skal udlægges i områder (vandoplande) i Danmark, hvor der er tilstrækkelig sikker faglig viden til, at beregninger har kunnet gennemføres, og hvor der er konkrete sammenhænge mellem belastning og miljøtilstand (V1-områder), og i områder, hvor der ikke endnu har været tilstrækkelig viden til at etablere helt præcise beregningsgrundlag, men hvor der er anvendt erfaringstal fra de beregnede V1-områder (V2-områder).

De områder, hvor der på nuværende tidspunkt ikke findes tilstrækkelig sikker faglig viden (V3-områder), vil ikke blive berørt af kravet om udlægning af yderligere 140.000 ha efterafgrøder.

Miljøministeriet foretager i samarbejde med Danmarks Miljøundersøgelser beregningerne af indsatsbehovet og udpegning af de berørte områder. Det er også Miljøministeriet, der indstiller størrelsen af efterafgrødekravet til Fødevareministeriet. Der vil ikke gælde samme krav i alle områder. Det er hensigten, at de 140.000 ha efterafgrøder fordeles relativt i forhold til områdernes andele i det samlede indsatsbehov. Miljøministeriet beregner det ekstra efterafgrødekrav som en procentsats for hvert delvandopland.

Miljøministeriets foreløbige

beregninger af indsatsbehovet viser, at det maksimale krav om yderligere efterafgrøder, der vil blive stillet, udgør 23% af virksomhedens efterafgrødegrundareal.

Fødevareministeriet vil fastsætte kravene i de enkelte delvandoplande på baggrund af de beregninger Miljøministeriet udarbejder om behovet for yderligere efterafgrøder i de forskellige delvandoplande. Kravene vil fremgå af den årlige bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække på samme vis, som det gælder med det almindelige efterafgrødekrav.

Som en service over for den enkelte jordbrugsvirksomhed vil der blive stillet en beregningsfunktion til rådighed ved enkeltbetalingsansøgningen. Derved kan den enkelte jordbruger i forbindelse med en eventuel ansøgning om enkeltbetaling automatisk få sit samlede efterafgrødekrav beregnet. Miljøministeriet vil udarbejde kortmateriale, således at en jordbruger på GIS-kort eller lignende vil kunne fremsøge oplysninger om sit specifikke efterafgrødekrav.

Ved ansøgning om enkeltbetaling vil man fremover skulle tilkendegive om, og i givet fald i hvilket omfang, man vil gøre brug af muligheden for at erstatte efterafgrøder med reduktion af kvoten samt muligheden for at udlægge yderligere efteraf-

grøder med en kvoteforhøjelse til følge.

I lovforslaget er det nævnt, at mellemafgrøder mellem 2 vintersædsafgrøder skal kunne erstatte efterafgrøder i et vist omfang – og under iagttagelse af, at opnå samme miljøeffekt som ved udlæg af efterafgrøder. De nærmere regler herom vil blive fastlagt i en bekendtgørelse.

I lovforslaget er det endelig foreslået at ophæve muligheden for at kunne vælge vintergrønne marker i stedet for efterafgrøder, og det forventes at betyde, at der vil blive udlagt yderligere 50.000 ha efterafgrøder.

4. Ændring af den årlige kvælstof-normberegning

Med lovforslagets ændringer vil landbrugsarealer, der efter de er udtaget til f.eks. byudvikling, natur m.v. ikke længere indgå i beregningsgrundlaget ved fastsættelse af kvælstofkvoten på landsplan.

Ved 1. behandlingen i Folketinget blev der rejst ønske om at undersøge, om der kan gives yderligere fleksibilitet for de jordbrugere, der eksempelvis bliver særligt hårdt ramt af kravet om efterafgrøder eller jordbrugere, der ud fra en økonomisk betragtning mere omkostningseffektivt vil kunne benytte alternative muligheder. Lovforslaget forventes at træde i kraft 1. januar 2010. ■

Den forventede miljøeffekt af de enkelte tiltag er i lovforslagets bemærkninger opgjort til følgende:

Grøn Vækst tiltag	Effekt
Ingen jordbearbejdning før forårssæede afgrøder	Reduktion i vandmiljøet på ca. 840 tons kvælstof og 20 tons fosfor
Forbud mod pløjning af fodergræs	Reduktion i vandmiljøet på ca. 230 tons kvælstof
Efterafgrøder (herunder ophævelse af mulighed for 100 % grønne marker og mellemafgrøder)	Reduktion i vandmiljøet på ca. 2.500 tons kvælstof
Teknisk ændring af normfastsættelsessystemet	Reduktion i vandmiljøet på ca. 1.000 tons kvælstof